

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 5156/2021
15.03.2023. година
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелица Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца Републике Србије, чији је заступник Државно правобранилаштво из Београда, против тужене Градске Општине Младеновац, чији је заступник Правобранилац Градске Општине Младеновац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3124/20 од 22.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 15.03.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 21228/10 од 16.01.2020. године у ставу 1, 2 и 4 изреке и пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3124/20 од 22.04.2021. године којом је наведена првостепена пресуда потврђена у овом делу и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 21228/10 од 16.01.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужена Градска Општина Младеновац да Републици Србији на име накнаде штете исплати износ од 10.796.493,47 динара са законском затезном каматом почев од 09.06.2009. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом трећим изреке, одбијен је предлог тужиоца за прекид парничног поступка до правноснажног окончања поступка који се води пред Основним јавним тужилаштвом у Младеновцу Кт бр. 567/15. Ставом четвртим изреке, обавезана је Република Србија да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 517.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3124/20 од 22.04.2021. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и наведена првостепена пресуда је потврђена.

Против ове другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 399. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 125/04 и 111/09), који се

примењује на основу члана 506. став 1. важећег ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија основана.

Предмет спора је захтев Републике Србије за накнаду штете заснован на тврдњи да је при спровођењу рушења привременог објекта у Младеновцу у улици ... који је користило предузеће „Београд биро“, као инвеститор бесправно подигнутог пословног објекта, порушен и стари део објекта од 322,20м², изграђен још 1938. године, који је био конфискован од ранијег имаоца и представљао имовину Републике Србије која је постојала у време рушења спроведеног без учешћа Републике Србије као власника у управном поступку, без обавештавања о рушењу и без исплате новчане накнаде за стари део објекта који је рушењем уклоњен.

У поступку је утврђено да Планом детаљне регулације „Центар 1 и Центар 2“ у Младеновцу („Службени лист Града Београда“ бр. 46/08 од 25.11.2008. године) и приступањем његовој реализацији, престале су да важе решења од 14.12.1974. године којим је одобрено извођење радова на доградњи, решења од 27.11.1986. године којим је одобрено извођење радова на адаптацији и доградњи са привременим карактером и решења од 15.11.1988. године којим је одобрено извођење радова на привременој доградњи, привременог пословног простора РО „Београд биро“. Наведена решења гласе на доградњу и адаптацију. Доградња и адаптација подразумева постојање објекта. На постојање старог објекта указивао је држалац и инвеститор доградње по овим решењима РО „Београд биро“, коме је решењем грађевинског инспектора Општинске управе туженог број 2-354-14 од 2009. године наложено да поруши и уклони бесправно изграђени пословни објекат спратности П+0, одређених димензија, који се налази на кп. .. у Младеновцу, под претњом рушења објекта административним путем преко другог лица на терет и трошак овог инвеститора. Закључком органа тужене од 04.05.2019. године дозвољено је извршење и одређено да се спроведе преко других лица о трошку РО „Београд биро“. Пре рушења, дописом од 12.05.2009. године Републичко јавно правобранилаштво се обратило органу тужене, тражећи одлагање заказаног извршења и стављање ван снаге закључка о дозволи извршења и решења о рушењу објекта, као и вођење поновног поступка, наводећи да је Република Србија власник објекта уз који је дограђен објекат инвеститора и да није учествовала у управном поступку. Овим предлозима није удовољено, фактичко стање у погледу старости градње није било констатовано пре спровођења рушења, рушење је изведено од 02.06.2009. године до 09.06.2009. године и након тога земљиште приведено планској намени изградњом паркинга.

Путем вештачења је утврђено да је објекат од 344м² снимљен у 1979. години, а помоћни објекат од тврдог материјала од 15,56м² и монтажни објекат од 41,87м² који су према фотогеометријском снимку постојали у 1948. години су срушени пре градње изведене од стране „Београд бироа“ и брисани су из катастарског оператa.

Према заљкучку нижестепених судова предмет рушења није био објекат чији је власник тужилац, већ је предмет рушења био пословни објекат који је изграђен након што су објекти који су постојали на кп. бр. .. КО Младеновац првобитно порушени, те на њиховом месту изграђен објекат чији је држалац било предузеће „Београд биро“. Сматрајући да је извршено рушење објекта које није у власништву тужиоца и да никаква штета за тужиоца није ни могла наступити радом органа тужене, тужбени захтев је одбијен као неоснован.

Ревизијом тужиоца се основано указује да нижестепене пресуде не садрже разлоге о свим битним чињеницама од којих зависи одлука о основаности захтева тужиоца, да су разлози протвечни садржини изведених доказа и да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Према становишту Врховног касационог суда, поступање органа за чији рад одговара тужена оцењује се по одредбама члана 172. Закона о облигационим односима, према прописаним правилима поступка за рад органа и околностима конкретног случаја. Незаконитим радом службеног лица или органа сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени. Неправилан рад службеног лица или органа је чињење или нечињење противно уобичајеним или прописаном начину обављања делатности које штети праву или интересима неког лица.

Имајући у виду изнето, одговорност тужене Градске општине Младеновац требало је расправити узимањем у обзир чињеница о радњама њених органа и оценити да ли у конкретном случају постоји основ одговорности туженог за накнаду штете и услови за заснивање одговорности за штету, у смислу члана 172. ЗОО. То пре свега зависи од фактичког стања пре спровођења рушења, као меродавног за оцену да ли је рушењем причињена штета тужиоцу, уколико је рушењем захваћен део или цео стари објекат као имовина тужиоца, а у том случају и да ли је рушење било изводљиво без уклањања и дела старе градње и са каквим имовинским последицама по имаоца права. Ово због тога, што у време спроведеног рушења од 02. до 09. јуна 2009. године, на снази је био Закон о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 53/95 ... 101/2005 - на снази био до 06.10.2011. године) и члан 71а Закона о експропријацији („Службени гласник РС“ бр. 53/95 ... 20/2009), који у склопу са одредбама члана 70. и 71. тог закона регулише административни пренос непокретности у државној или друштвеној својини, прописивањем да се о томе доноси решење Општинске управе ако то захтева јавни интерес, а у члану 71а (с применом од марта 2009. године) да одредбе које се односе на експропријацију непокретности сходно се примењују и на административни пренос непокретности. Података нема да је такво решење донето, а питање постојања старог објекта уз дограђени привремени објекат инвеститора доградње РО „Београд биро“ у време рушења остало је нерасправљено.

Околност да су стари помоћни објекти претходно већ били срушени, нема утицаја, јер се предмет тужбеног захтева не односи на те објекте, већ на објекат веће површине за који није утврђено да ли је био обухваћен описом о неправилном облику у основи и димензијама објекта чије је рушење наложено решењем грађевинског инспектора број 2-354-14/2009 од 14.04.2009. године. Том питању се дужна пажња морала посветити. У поступку је расположива била могућност да се уз помоћ вештака ово питање разјасни и утврђење заснује на јасним разлозима о одлучним чињеницама и оци о правном значају утврђеног.

Како су нижестепени судови одлуку о неоснованости захтева Републике Србије засновали на закључку који нема упориште у примени материјалног права услед непотпуног утврђења о битним чињеницама, то је ревизијски суд укинуо обе нижестепене пресуде применом члана 406. и 407. став 2. ЗПП и одлучио као у изреци ове пресуде, будући да се за сада не може закључити да ли је у радњама органа тужене било противправности и неправилности, и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити речене недостатке и у виду имати материјално право на које је указано, те изнова одлучити о тужбеном захтеву и трошковима спора.

Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић